

Daniel Kitabı - Yüz Yetmiş Dördüncü

Peyğəmbərlik Dərkləri və İlahi Vəhylər: Danielin Görümünü və onun axırxaman üçün nəticələrini anlamaq

Jeff Pippenger
2024-04-04

On üçdən on beşə qədər olan ayələrdə təmsil edilən üçüncü vəkalət müharibəsinə müraciət edərkən, özümüzə bu ayələrə qədər nələrin gətirib çıxardığını xatırladacağıq. Onuncu fəsildə Daniel son görüntüsünü alır və bununla həm daxili, həm də xarici peyğəmbərlik görüntülərini anlayan şəxs kimi tanınır. “Söz” mənasını verən ıvrit “dabar” kəlməsi “şey” kimi tərcümə edilmişdir. Doqquzuncu fəsildə isə, Cəbrayıl Danielə iki min üç yüz günün görüntüsünü başa salmaq üçün gəldikdə, ıvrit “dabar” kəlməsi “məsələ” kimi tərcümə edilmişdi.

Bəli, mən dua ilə danışarkən, əvvəlki görüntüdə gördüyüm o insan — Cəbrail — sürətlə uçmağa yönəldilərək axşam qurbanı vaxtında mənə toxundu. O, mənə xəbər verdi, mənimlə danışdı və dedi: Ey Daniel, indi sənə hikmət və anlayış vermək üçün gəlmişəm. Sənin yalvarışlarının əvvəlində əmr çıxdı və mən bunu sənə göstərmək üçün gəldim; çünki sən çox sevilənsən. Buna görə də bu sözü anla və görüntünü nəzərdən keçir. Daniel 9:21–23.

Qabriel Daniyələ «məsələni anla və görüntünü nəzərdən keçir» dedikdə, ıbranicə “biyn” sözü həm “anla”, həm də “nəzərdən keçir” kimi tərcümə edilmişdir. Bu söz zehində ayırmaq mənasını verir. Qabriel Daniyələ bildirdi ki, “məsələ” kimi tərcümə edilən “dabar” ilə “görüntü” kimi tərcümə edilən “mareh” arasında zehni bir ayırd etmə etsin. Qabrielin Daniyələ iki min üç yüz illik peyğəmbərlik barədə verdiyi yozumu başa düşmək üçün, Daniyel “məsələ” ilə təmsil olunan peyğəmbərlik görüntüsü ilə peyğəmbərlik “mareh” görüntüsü arasındakı fərqi tanımalı idi. “Məsələ”, yəni “dabar”, “söz” mənasını daşıyır və peyğəmbərliyin xarici xəttini təmsil edir; “mareh” görüntüsü isə peyğəmbərliyin daxili xəttini təmsil edir.

Daniel kitabının onuncu fəslində peyğəmbərliyi araşdıran şəxsə açıqlanan ilk həqiqət budur ki, Daniel həm daxili, həm də xarici peyğəmbərlik xətlərini anlayan axır günlərdəki Allah xalqını təmsil edir.

Fars padşahı Kirin hakimiyyətinin üçüncü ilində, adı Belşassar qoyulmuş Danielə bir şey vəhy olundu; və o şey həqiqi idi, lakin təyin olunmuş vaxt uzun idi; və o, həmin şeyi anladı və görüntü barədə anlayışa malik oldu. Daniel 10:1.

“Şey” ıbranicə “dabar” sözüdür, “görmə” isə “mareh” görməsidir. Bir peyğəmbər olaraq Daniel Allahın axırxaman xalqını təmsil edir; bunun kamil yerinə yetməsi yüz qırx dörd min nəfərdir. Kirin üçüncü ili Danieli 1989-cu ildə, axır zamanda başlamış islahat xəttinə yerləşdirir. “O günlərdə” — 1989-cu ildən Birləşmiş Ştatlarda tezliklə gələcək Bazar qanununadək olan tarixi təmsil edərək — Daniel üç həftə yas tuturdu. Yüz qırx dörd minin islahat xəttində bu yas dövrü Vəhy kitabının on birinci fəslindəki iki şahidin küçədə ölü olduğu üç yarım günü işarələyir. Rəbbimizin də çarmıxa çəkildiyi Sodom və Misirin həmin böyük şəhərinin küçəsi, eyni zamanda,

Yezekelin ölü quru sümüklər vadisidir.

Onuncu fəsildə Daniel Məsihin surətinə çevrilir və Danielin gördüyü görüntünü Cəbrailin şərh etməsindən əvvəl üç dəfə toxunulur. Bu görüntü iki sinif ibadət edən arasında ayrılıq meydana gətirdi. Əbədi Müjdə həmişə iki sinif ibadət edən meydana gətirir. Daniel, görüntüdən qorxu içində qaçan sinifdən fərqli olaraq, yüz qırx dörd min olaraq təmsil edilən ibadət edənlər sinfini təmsil edirdi.

Onuncu fəsildən əvvəl Cəbrayıl bir görüntünü təfsir etmək üçün üç dəfə Danielin yanına gəldi. O, yeddinci və səkkizinci fəsillərin görüntülərini təfsir etdi; bu görüntülər Müqəddəs Kitab peyğəmbərliyinin səltənətlərini həm onların siyasi təzahüründə (yeddinci fəsil), həm də dini təzahüründə (səkkizinci fəsil) göstərirdi. Sonra doqquzuncu fəsildə Cəbrayıl iki min üç yüz illik peyğəmbərliyi təfsir etdi. Cəbrayıl onuncu fəsildə, doqquzuncu fəsildə natamam qalmış təfsiri tamamlamaq və iki sinif ibadət edənə meydana gətirən görüntünün təfsirini Danielə vermək üçün gəlir. Cəbrayıl əvvəlcə on dördüncü ayədə Danielə görüntünün ümumi icmalını verir.

İndi gəlmişəm ki, axır günlərdə sənəin xalqının başına nə gələcəyini sənə başa salım; çünki görüntü hələ çox günlər üçündür. Daniel 10:14.

Məsihin iki sinif ibadət edən doğuran görüntüsü, axır günlərdə Allahın xalqının başına nə gələcəyini təmsil edir. Yeddinci və səkkizinci fəsillərin təfsiri, Müqəddəs Kitab peyğəmbərliyindəki səltənətlərin yüksəlişi və süqutu ilə təsvir olunan tarixin təfsiri idi; bu, müvafiq olaraq yırtıcı vəhşi heyvanlar və məbəd heyvanları ilə nümayiş etdirilmişdi. Doqquzuncu fəslin təfsiri isə, iki min üç yüz il peyğəmbərliyində təmsil olunan müxtəlif peyğəmbərlik dövrlərinin ətraflı izahı idi. Nədənsə, onuncu fəsildə izzətləndirilmiş Məsihin görüntüsü axır günlərdə Allahın xalqının başına nə gələcəyini təmsil edirdi. Cəbrayıl, izzətləndirilmiş Məsihin görüntüsünün təfsiri olan tarixin ətraflı icmalına başlamazdan əvvəl, Danielə artıq bu təfsirin nəyi təmsil etdiyini ona bildirdiyini xatırladır.

Sonra o dedi: “Mənim sənəin yanına nə üçün gəldiyimi bilirsənmi? İndi isə Fars şahzadəsi ilə döyüşməyə qayıdacağam; və mən çıxıb gedəndə, bax, Yunanıstan şahzadəsi gələcək.” Daniel 10:20.

Cəbrayıl Daniyalə xatırladır ki, o, on dördüncü ayədə Daniyalə demişdi ki, axır günlərdə Allahın xalqının başına nə gələcəyini Daniyalə anlatmaq üçün gəlmişdir; və o, Daniyalın peyğəmbərlik tarixinin aşağıdakı təqdimatını həmin kontekstdə yerləşdirməsini gözləyirdi. Daniyal yas tutmağa başladığı ilk gündən etibarən xüsusi bir anlayış axtarırdı.

Sonra o mənə dedi: Qorxma, ey Daniel; çünki sən qəlbini anlamağa və Allahın önündə özünü alçalmağa yönəltdiyin ilk gündən sözlərin eşidildi və mən sənəin sözlərinə görə gəlmişəm. Lakin Fars padşahlığının əmiri iyirmi bir gün mənə qarşı durdu; amma budur, baş əmirlərdən biri olan Mikayıl mənə köməyə gəldi; və mən orada Fars padşahlarının yanında qaldım. Daniel 10:12, 13.

Danielin üç həftəlik matəmindən sonra o, Məsihin vəhyini gördü; bu vəhy, peyğəmbərlik baxımından Patmosda Yəhyanın şahid olduğu Məsih vəhyi ilə uyğunluq təşkil edirdi.

Allahın Oğlundan heç də aşağı olmayan bir Şəxs Danielə göründü. Bu təsvir, Məsih Patmos adasında Yəhyaya aşkar edildiyi zaman verilən təsvirə bənzəyir. Rəbbimiz indi son günlərdə nə baş verəcəyini Danielə öyrətmək üçün başqa bir səmavi elçi ilə gəlir. Bu bilik Danielə verildi və ilham vasitəsilə, dünyanın axır zamanları üzərinə gəlmiş olan bizlər üçün qeydə alındı.

“Dünyanın Xilaskarı tərəfindən açıqlanan böyük həqiqətlər, həqiqəti gizli xəzinələr kimi axtaranlar üçündür. Daniel qoca bir adam idi. Onun həyatı bütpərəst bir sarayın cazibələri arasında keçmiş, zehni böyük bir imperiyanın işləri ilə yüklənmişdi; lakin o, bütün bunlardan üz döndərərək Allahın önündə canını əzablandırmağa və Uca Olanın məqsədləri barəsində bilik axtarmağa yönəldi. Və onun yalvarışlarına cavab olaraq, son günlərdə yaşayacaq olanlar üçün səmavi hüsur məkanlarından nur verildi. Elə isə biz Allahı nə böyük ciddiyyətlə axtarmalıyıq ki, O, səmadan bizə gətirilən həqiqətləri dərk etmək üçün anlayışımızı açsın.

“«Və mən, Daniel, görüntünü tək gördüm; çünki mənimlə birlikdə olan adamlar görüntünü görmədilər; amma onların üzərinə böyük bir titrəyiş düşdü, belə ki, gizlənmək üçün qaçdılar.... Məndə isə heç bir qüvvə qalmadı; çünki gözəlliyim içimdə fəsada çevrildi və məndə heç bir qüvvə qalmadı.» Həqiqətdən təqdis olunmuş hər bir kəsin təcrübəsi belə olacaqdır. Məsihin əzəməti, izzəti və kamilliyi haqqında baxışları nə qədər aydın olarsa, öz zəifliklərini və naqisliklərini də bir o qədər canlı şəkildə görəcəklər. Günahsız bir xarakter iddia etməyə onlarda heç bir meyl olmayacaq; özlərində doğru və gözəl görünən şey, Məsihin paklığı və izzəti ilə müqayisədə, yalnız layiqsiz və fəsada məruz görünəcəkdir. İnsanlar Allahdan ayrılıqları və Məsih haqqında çox qeyri-müəyyən təsəvvürlərə malik olduqları zaman deyirlər: “Mən günahsızam; mən təqdis olunmuşam.”»

“Sonra Cəbrayıl peyğəmbərə göründü və ona belə müraciət etdi: ‘Ey Daniel, çox sevilən adam, sənə söylədiyim sözləri anla və ayağa qalx; çünki indi sənənin yanına mən göndərilmişəm.’ O, bu sözü mənə söylədikdə, mən titrəyərək ayağa qalxdım. Sonra mənə dedi: ‘Qorxma, Daniel; çünki qəlbinə anlamağa və Allahının önündə özünü itaətkarlıqla alçaltmağa yönəltdiyin ilk gündən sözlərin eşidildi, və mən sənənin sözlərinə görə gəlmişəm.’”

“Səmanın Əzəməti tərəfindən Danielə nə böyük izzət göstərildi! O, titrəyən quluna təsəlli verir və onu əmin edir ki, onun duası Səmada eşidilmişdir və həmin hərarətli yalvarışa cavab olaraq, mələk Cəbrayıl fars padşahının qəlbinə təsir göstərmək üçün göndərilmişdir. Daniel oruc tutub dua etdiyi üç həftə ərzində hökmdar Allahın Ruhunun təsirlərinə müqavimət göstərmişdi, lakin Danielin duasına cavab vermək üçün qəti bir addım atsın deyə, inadkar padşahın qəlbinə döndərmək üçün Səmanın Şahzadəsi, baş mələk Mikayıl göndərildi.

““O, mənimlə belə sözlər danışanda mən üzümü yerə tutdum və lal oldum. Və budur, insan oğullarının bənzərinə oxşayan biri dodaqlarıma toxundu.... Və dedi: Ey çox sevilən insan, qorxma; sənə sülh olsun; möhkəm ol, bəli, möhkəm ol. O mənimlə danışdıqda, mən qüvvətləndirildim və dedim: Qoy ağam danışsın; çünki sən məni qüvvətləndirdin.’ Danielə aşkar edilən ilahi izzət o qədər böyük idi ki, o, bu mənzərəyə tab gətirə bilmədi. Sonra Göyün elçisi öz hüsurunun parıltısını ördü və peyğəmbərə ‘insan oğullarının bənzərinə oxşayan biri’ kimi göründü. Öz ilahi qüdrəti ilə o, Allah tərəfindən ona göndərilmiş xəbəri eşitmək üçün bu dürüst və imanlı insanı qüvvətləndirdi.

“Daniel Haqq-Taalanın sədaqətli bir qulu idi. Onun uzun ömrü Ağası üçün xidmət yolunda nəcib əməllərlə dolu idi. Onun xarakterinin paklığı və sarsılmaz sədaqəti yalnız qəlbinin təvazökarlığı və Allah qarşısında peşmanlığı ilə bərabərləşir. Biz yenə təkrar edirik: Danielin həyatı həqiqi müqəddəsləşmənin ilhamla verilmiş bir nümunəsidir.” Review and Herald, 8 fevral 1881.

Onuncu fəsildə Danielin təcrübəsi axır günlərdə olan Allah xalqını təmsil edir; onlar da Daniel və Yəhya kimi İsa Məsihin Vəhyini anlaşırlar. Danieli onun təcrübəsinin yerləşdiyi peyğəmbərlik tarixində yerləşdirməyin açarı onun matəmdə olması və iyirmi bir günün sonunda Mikayılın göndərilməsi faktına əsaslanır. Birinci ayədə Daniel qeyd edir ki, o, peyğəmbərliyin həm daxili, həm də xarici görüntülərini anlıyrdı. İyirmi bir gündən əvvəl Daniel bu iki görüntü barədə natamam bir anlayışa malik idi, lakin Cəbrailin təfsiri ilə Daniel “şey”i və “görüntü”nü fərqli vəhylər kimi tam dərk edir.

“Yetmiş illik əsarətin başa çatacağı vaxt yaxınlaşdıqca, Danielin zehni Yeremiyanın peyğəmbərlikləri üzərində dərin şəkildə məşğul oldu. O gördü ki, Allahın Öz seçilmiş xalqına yenidən bir sınaq verəcəyi vaxt yetişmişdir; və oruc, təvazökarlıq və dua ilə İsrail naminə Göylərin Allahına bu sözlərlə yalvardı: “Ya Rəbb, Səni sevənlərə və əmrlərini yerinə yetirənlərə əhdini və mərhəmətini saxlayan böyük və dəhşətli Allah”; biz günah etmişik, təqsir işləmişik, pislik etmişik və üsyan etmişik, hətta Sənin qayda-qanunlarından və hökümlərindən ayrılmışıq; nə də Sənin adınla padşahlarımıza, başçılarımıza, atalarımıza və ölkənin bütün xalqına danışan qulların peyğəmbərlərə qulaq asmışıq.”

“Bu sözlərə diqqət yetirin. Daniel Rəbbin hüsurunda öz sədaqətini bəyan etmir. Özünü pak və müqəddəs saymaq əvəzinə, o, özünü İsrailin həqiqətən günahkarları ilə eyniləşdirir. Allahın ona bəxş etdiyi hikmət, dünyanın hikmət sahiblərinin hikmətindən, necə ki, günorta vaxtı göylərdə parlayan günəşin işığı ən zəif ulduzdan daha parlaqdır, eləcə də sonsuz dərəcədə üstün idi. Bununla belə, Göy tərəfindən bu qədər yüksək lütfə nail olmuş bu adamın dodaqlarından çıxan duanı düşünün. Dərin təvazökarlıqla, göz yaşları ilə və ürəyinin parçalanması ilə o, həm özü, həm də xalqı üçün yalvarır. O, öz ruhunu Allahın önündə açır, öz alçaqlığını etiraf edir və Rəbbin əzəmətini və ululuğunu iqrar edir.”

“Onun yalvarışlarını necə bir ciddiyyət və hərarət səciyyələndirir! O, Allaha getdikcə daha çox yaxınlaşır. İmanın əli Uca Olanın heç vaxt puça çıxmayan vədlərindən yapışmaq üçün yuxarı uzanır. Onun canı izzət içində mübarizə aparır. Və onun duasının eşidildiyinə dair dəlili vardır. O, qələbənin özününkü olduğunu hiss edir. Əgər biz bir xalq olaraq Danielin dua etdiyi kimi dua etsəydik və onun mübarizə apardığı kimi mübarizə aparsaydıq, canlarımızı Allahın önündə alçaltsaydıq, xahişlərimizə Danielə verildiyi kimi aydın cavabların verildiyini görərdik. Baxın, o, işini Səma məhkəməsində necə irəli sürür:”

“Ey Allahım, qulağını meyl etdir və eşit; gözlərini aç və bizim viranəliklərimizi, həmçinin Sənin adınla çağırılan şəhəri gör; çünki yalvarışlarımızı Öz hüsuruna bizim salehliklərimizə görə deyil, Sənin böyük mərhəmətlərinə görə gətiririk. Ey Rəbb, eşit; ey Rəbb, bağışla; ey Rəbb, qulaq as və əməl et; Öz xətrinə gecikmə, ey Allahım; çünki şəhərin və xalqın Sənin adınla çağırılır. Mən danışmışam dua edərkən, öz günahımı və xalqımın günahını etiraf edərkən, ... əvvəlki görüntüdə gördüyüm həmin Cəbrayıl kişi, sürətlə uçuşa sövq olunaraq, axşam

təqdiməsi vaxtında mənə toxundu.”

“Daniyelin duası yüksəlməkdə olarkən, mələk Cəbrayıl səmavi saraylardan sürətlə enərək ona müraciət edir ki, onun yalvarışları eşidilmiş və cavablandırılmışdır. Bu qüdrətli mələyə ona bacarıq və anlayış vermək, — gələcək əsrlərin sirlərini onun önündə açmaq, — tapşırılmışdı. Beləcə, həqiqəti bilmək və dərk etmək üçün ciddi-cəhdlə çalışarkən, Daniyel Göyün təyin etdiyi elçi ilə ünsiyyətə gətirildi.

“Allah adamı xoşbəxt hisslərin bir coşqusu üçün deyil, ilahi iradənin biliyi üçün dua edirdi. O, bu biliyi yalnız özü üçün deyil, öz xalqı üçün də arzulayırdı. Onun böyük yükü İsrail üçün idi; çünki onlar, ən ciddi mənada, Allahın qanununa əməl etmirdilər. O etiraf edir ki, onların başına gələn bütün müsibətlər həmin müqəddəs qanunu pozmalarının nəticəsi olaraq üzərlərinə gəlmişdir. O deyir: ‘Biz günah etdik, pislik etdik.... Çünki günahlarımız və atalarımızın təqsirləri ucbatından Yerusəlim və Sənin xalqın ətrafımızda olanların hamısı üçün rüsvayçılıq oldu.’ Onlar Allahın seçilmiş xalqı kimi özlərinə məxsus müqəddəs səciyyələrini itirmişdilər. ‘İndi isə, ey Allahımız, qulunun duasını və yalvarışlarını eşit, viran qalmış məbədinin üzərinə Öz üzünü nurlandır.’ Danielin ürəyi Allahın viran qalmış məbədinə güclü bir həsrətlə yönəlir. O bilir ki, onun firavanlığı yalnız o zaman bərpa oluna bilər ki, İsrail Allahın qanununu pozduğuna görə tövbə etsin və təvazökar, sadıq və itaətkar olsun.”

Onun yalvarışına cavab olaraq, Daniel yalnız özünün və xalqının ən çox ehtiyac duyduğu işığı və həqiqəti deyil, həm də gələcəyin böyük hadisələrinin, ta dünyanın Xilaskarının gəlişinədək uzanan mənzərəsini aldı. Müqəddəsləşdiklərini iddia edən, lakin Müqəddəs Yazıları araşdırmağa və Müqəddəs Kitab həqiqətini daha aydın anlamaq üçün duada Allahla çarpışmağa heç bir istək göstərməyənlər, həqiqi müqəddəsləşmənin nə olduğunu bilmirlər.

“Allahın kəlamına ürəkdən iman edənlərin hamısı Onun iradəsini bilmək üçün aclıq və susuzluq çəkəcəklər. Həqiqətin müəllifi Allahdır. O, qaranlığa bürünmüş idrakı nurlandırır və insan zehninə Özünün nazil etdiyi həqiqətləri qavramaq və dərk etmək gücü verir.

“Daniel Allahla danışdı. Səma onun qarşısında açıldı. Lakin ona bəxş edilən yüksək ehtiramlar alçalmanın və ciddi axtarışın nəticəsi idi. O, bu gün bir çoxlarının düşündüyü kimi, yalnız dürüst olub İsanı sevdikimiz təqdirdə nəyə inandığımızın fərqi olmadığını düşünmürdü. İsaya olan həqiqi məhəbbət həqiqətin nə olduğunu ən yaxın və ciddi şəkildə araşdırmağa aparacaqdır. Məsih dua etdi ki, şagirdləri həqiqət vasitəsilə təqdis olunsunlar. Həqiqət üçün qayğılı, dua dolu axtarış etməyə həddən artıq tənbel olan kəs, onun canının məhvinə səbəb olacaq yanlışlıqları qəbul etməyə tərk ediləcəkdir.”

“Cəbrayılın ziyarəti zamanı Daniel peyğəmbər əlavə təlimat ala bilmədi; lakin bir neçə il sonra, hələ tam izah olunmamış mövzular haqqında daha çox bilmək arzusunda olaraq, o yenidən özünü Allahdan nur və hikmət diləməyə həsr etdi. ‘O günlərdə mən, Daniel, üç tam həftə yas tuturdum. Nə ləziz çörək yedim, nə ağzıma ət və şərab dəydi, nə də özümü ümumiyyətlə məsh etdim.... Sonra gözlərimi qaldırıb baxdım və budur, kətan geyinmiş, beli Ufazin xalis qızılı ilə qurşaqlanmış bir adam gördüm. Onun bədəni də zəbərcədə bənzəyirdi, üzü şimşəyin görünüşü kimi idi, gözləri od məşəlləri kimi, qolları və ayaqları cilalanmış tunc rəngində idi, sözlərinin səsi isə çoxluğun səsi kimi idi.’”

Daniela Allahın Oğlundan heç də aşağı olmayan bir Şəxs göründü. Bu təsvir, Məsihin Patmos adasında Yəhyaya aşkar edildiyi zaman onun verdiyi təsvirə bənzəyir. Rəbbimiz indi axır günlərdə nə baş verəcəyini Danielə öyrətmək üçün başqa bir səmavi elçi ilə gəlir. Bu bilik Danielə verildi və dünyanın axırlarının yetişdiyi bizlər üçün ilhamla yazıya alındı.” Review and Herald, 8 fevral 1881.

Cəbrailin, “göyün təyin olunmuş elçisi”nin, Danielə gətirdiyi şərh, onun doqquzuncu fəsildə Danielə verməyə başladığı şərhin tamamlanması idi. “Sətir üstə sətir” metodologiyası tələb edir ki, peyğəmbərlik təsvirini doğru şəkildə ayırd etmək üçün doqquzuncu və onuncu fəsillərin həm şərhini, həm də onlarla bağlı şəraiti birlikdə uyğunlaşdıraq. Məhz bu şərhdə Ulai və Hiddekel çaylarının görüntüləri qovuşur.

Daniel Yeremya və Musanın kitablarından Allahın xalqının qurtuluşunun yaxınlaşdığını anlamışdı. Bununla Daniel son günlərin Allah xalqını təmsil edir; onlar Allahın xalqının son qurtuluşunun yaxınlaşdığını anlaşırlar. O son günlərdəki xalq dərk edəcək ki, Babilondakı yetmiş illik əsarətə səpələnmiş Danielin təmsil etdiyi kimi, onlar da ruhani cəhətdən səpələnmişlər. Sonra onlar anlayacaqlar ki, Daniel kimi, öz səpələnmiş vəziyyətlərinə Levililər kitabının iyirmi altıncı fəslindəki “yeddi vaxt”la təmsil olunan çarəyə uyğun gələn cavabı təzahür etdirməlidirlər.

Levililər kitabının iyirmi altıncı fəslində irəli sürülən çarənin tələb etdiyi və Daniellə təmsil olunan təvazökarlıq təcrübəsi son günlərdə təzahür etdikdə, Allahın son günlərdəki xalqı müəyyən bir müddət ərzində matəm etmiş olacaqdır. Həmin müddət baş mələk Mikayıl enəndə başa çatır.

Bu araşdırmanı növbəti məqalədə davam etdirəcəyik.

Və siz bütperəst xalqlar arasında həlak olacaqsınız, düşmənlərinizin torpağı isə sizi udub aparacaq. Aranızda sağ qalanlar da düşmənlərinizin torpaqlarında öz təqsirləri içində əriyib gedəcəklər; atalarının təqsirləri içində də onlarla birlikdə əriyib gedəcəklər. Əgər onlar öz təqsirlərini və atalarının təqsirlərini, Mənə qarşı etdikləri xainliklə birlikdə etiraf etsələr, həm də Mənə qarşı getdiklərini etiraf etsələr; və Mənim də onlara qarşı getdiyimi, onları düşmənlərinin torpağına gətirdiyimi etiraf etsələr; əgər o zaman onların sünnətsiz ürəkləri alçaldılsa və onlar öz təqsirlərinin cəzasını qəbul etsələr: onda Mən Yaqubla bağladığım əhdimi, İshaqla bağladığım əhdimi və İbrahimlə bağladığım əhdimi xatırlayacağam; torpağı da xatırlayacağam. Torpaq da onlardan məhrum qalacaq və onlarsız viranə halda yatarkən öz şənbətlərindən zövq alacaq; onlar isə öz təqsirlərinin cəzasını qəbul edəcəklər; çünki, bəli, məhz ona görə ki, hökmlərimi rədd etdilər və canları qaydalarımın ikrah etdi. Yenə də bütün bunlara baxmayaraq, onlar düşmənlərinin torpağında olarkən Mən onları rədd etməyəcəyəm, nə də onlardan ikrah edəcəyəm ki, onları tamamilə məhv edim və onlarla olan əhdimi pozum; çünki Mən onların Allahı Rəbbəm. Lakin onların xatirinə əcdadları ilə olan əhdi xatırlayacağam; o əcdadları ki, bütperəst xalqların gözü önündə Misir torpağından çıxartdım ki, onların Allahı olum: Mən Rəbbəm. Levililər 26:38–45.